

	Силабус освітнього компонента «ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ» Галузі знань: А Освіта Спеціальності: А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметною спеціальністю А4.01 Середня освіта (Українська мова і література) Освітні програми: Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) (мова навчання – українська) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Рік навчання: 2025-2026 Семестри: II
Структурний підрозділ	Кафедра історії України, історичний факультет
 Викладач:	ПІБ: Олійник Сергій Васильович Посада: доцент кафедри історії України Науковий ступінь: кандидат історичних наук Вчене звання: доцент E-mail: oliinyk.serhii@kpnpu.edu.ua Робоче місце: навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), кафедра історії України. Профайл викладача: https://histua.kpnpu.edu.ua/serhii-vasylovych-oliinyk/
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnpu.edu.ua/course/edit.php?id=20547
Статус дисципліни	Обов'язковий освітній компонент
Обсяг дисципліни	5 кредити ЄКТС / 150 год.
Кредити ЄКТС/години	
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час практичних занять, підготовки до них, самостійної та контрольної роботи, екзамену заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмових роботах здобувачів та фактів списування є підставою для їх незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагиату чи обману) (URL: http://surl.li/tzbko). Відвідування занять. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Вони мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися

	термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом («Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка (нова редакція)» (URL: http://surl.li/tzbkx). Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0, 1, 2, 3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання самостійної роботи та модульної контрольної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Пропущені заняття здобувач має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12). Очікується, що здобувачі поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього аудиторного заняття з дисципліни). Відпрацювання лекційного заняття передбачає знання здобувачем теоретичних питань плану. Відпрацювання пропущеного практичного заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття. Очікується, що здобувачі не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою. Під час організації занять з використанням технологій дистанційного навчання очікується, що здобувач працюватиме на заняттях (з використанням платформ для відеоконференцій) з увімкненою вебкамерою. Неформальна та/або інформальна освіта. У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Порядку визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)», зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі). (URL: https://surl.li/cnhvpx).
Що будемо вивчати?	Предметом вивчення курсу історії є складний процес формування та розвитку багатомільйонного українського народу, його діяльності в соціально-економічній, духовній, політичній і державній сферах з давніх-давен і до сьогодення.
Чому це треба вивчати?	Мета курсу полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти неісторичних спеціальностей цілісних, системних знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів у різні періоди вітчизняної історії; вміння їх аналізувати, узагальнювати, виділяти основні тенденції і закономірності перебігу історичних подій, виявляти причинно-наслідкові зв'язки; уміти критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб; володіти науковою термінологією й користуватися нею; розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах, а також підготовці кваліфікованих педагогічних працівників у галузі А освіта.
Яких результатів можна досягнути?	ПРН 05 Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності, усвідомлювати

	цінність захисту незалежності, територіальної цілісності й демократичного устрою. ПРН 07 Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, цінувати національно-культурну ідентичність, різноманіття й мультикультурність. ПРН 08 Володіти творчо-критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі розв'язання соціальних і професійних завдань ПРН 12 Розвивати у здобувачів загальної середньої освіти ключові компетентності, предметні компетентності з української мови і літератури та наскрізні вміння
Як можна використати набуті знання та уміння?	ОК сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей ЗК 01 Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різних види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 03 Здатність до самоорганізації, самостійного вирішення проблемних ситуацій, швидкої адаптації в нових умовах, оптимального розв'язання професійних завдань; вміння адекватно розподіляти час, здатність проявляти ініціативу, діяти свідомо й відповідально на засадах чинного законодавства та етичних міркувань. ЗК 05 Здатність до усної та письмової комунікації державною та іноземною мовами. ЗК 07 Уміння здійснювати аналіз та синтез, розвивати абстрактне мислення, застосовувати набуті знання в предметній галузі. ЗК 08 Здатність розуміти закономірності розвитку суспільно-історичного процесу та предметної галузі, проводити наукові дослідження, вміння оперувати науковою термінологією, оцінювати результати пошукової діяльності, робити наукові висновки та узагальнення. ЗК 11 Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу. Спеціальні фахові компетентності СК 01 Формувати й розвивати мовно-комунікативні уміння й навички учнів засобами української та англійської мов. СК 02 Здатність вільно володіти українською та англійською мовами, використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетентності під час фахової та міжособистісної комунікації, застосовувати різноманітні засоби мовної поведінки в різних комунікативних контекстах, спілкуватися українською і англійською мовами у професійному колі.

	СК 12 Уміння оперувати літературознавчими поняттями; орієнтуватися в українському літературному (від давнини до сучасності); застосовувати фахові знання з літератури для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві. СК 15 Здатність моделювати зміст навчання з української мови і літератури, англійської мови відповідно до обов’язкових результатів навчання учнів, зокрема й за умов дистанційного та змішаного навчання; застосовувати традиційні та нетрадиційні підходи до вивчення мови й літератури, адекватно обирати методологічні шляхи організації уроку відповідно до матеріалу вивчення, вікових особливостей учнів тощо. Здатність здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти.
Зміст дисципліни	Вступ до курсу «Історія та культура України». Первісне суспільство та перші державні утворення на території України. Київська держава. Королівство Руське. Українські землі в XIV-XVI ст. Українська національна революція XVII ст. Україна наприкінці XVII-XVIII с. Гетьманщина. Українські землі під владою імперій. Україна в період Першої світової війни та революції 1917-1921 рр. Україна в міжвоєнний період. Україна і українське питання в роки Другої світової війни. УРСР (1945-1991 рр.). Україна від проголошення незалежності і до сьогодення.
Методи навчання	Лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, робота за підручниками, посібниками, опублікованими документами і матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернет публікаціями та матеріалами вебсайтів, спостереження, аудіо демонстрація, створення й демонстрування презентацій, завдання (усні, письмові, творчі, проблемні, ситуативні та ін.).
Інформаційне забезпечення	Основна література 1. Бойко О. Історія України: підручник. 8-е вид., перероб., доповн. Київ: Академія, 2021. 640 с. 2. Історія та культура України: навчально-методичний посібник. Електронне видання / [укладач: П. В. Кліщинський]. Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. 392 с. 3. Комарніцький О. Історія українсько-російських відносин (XX – початок XXI ст.): навч.- метод. посіб. [Електронний ресурс]. Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2024. 154 с. 4. Литвин В. М. Незасвоєні уроки: 1917-1991. Київ: Видавничий дім «АДЕФ Україна», 2023. 1032 с. 5. Олійник С. Суспільно-політичне, соціально-економічне та культурне життя України в повоєнний період (1945–1953 рр.). Навчально-методичний посібник [Електронне видання]. Кам’янець-Подільський: ПП Волощук, 2025. 26 с. 6. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 544 с., 96 с. іл. (Україна. Нариси історії).

7. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 592 с., 48 с. іл. (Україна. Нариси історії).
8. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 592 с., 48 с. іл. (Україна. Нариси історії).
9. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 620 с., 124 с. іл. (Україна. Нариси історії).
10. Шандра В., Аркуша О. Україна в ХІХ столітті: доба модернізації / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Академперіодика, 2022. 706 с., 136 с. іл. (Україна. Нариси історії).

Додаткова

1. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / [Г.В. Боряк (кер. авт. кол.), В.В. Головка (координатор проекту), В. М. Даниленко, С.В. Кульчицький, О. М. Майборода, В. А. Смолій (відп. ред.), Л.Д. Якубова, С. О. Янішевський] ; НАН України ; Ін-т історії України. Київ: Ніка-Центр, 2016. 796 с. URL: <https://surl.lu/xarqwe>
2. Гуржій О. Україна в суспільно-політичних комбінаціях імперського уряду Росії (30–90-ті рр. ХVІІІ ст.) / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2019. 205 с.
3. Давня історія України: в 3-х томах / голова ред. кол. П.П. Толочко. Київ: Наукова думка. Том 1: Первісне суспільство / відповід. ред. В.Н. Станко. 1997. 560 с.; Т 2: Скіфо-антична доба / Відповід. ред. С.Д. Крижицький. 1998. 496 с.; Т. 3: Слов'яно- Руська доба / Ю. С. Асєєв [та ін.]; ред. П. П. Толочко. 2000. 695 с
4. Даниленко В. М. Україна в 1985-1991 рр.: остання глава радянської історії / НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2018. 278 с/
5. Історія Української держави: Гетьманат ранньомодерної доби / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Арій, 2018. 720 с.
6. Історія української культури. У 5 томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України. Київ: Наукова думка, 2001. 1135 с.; Т. 2. Українська культура другої половини ХІІІ першої половини ХVІІ століть. Київ: Наукова думка, 2003. 847 с.; Т. 3. Українська культура другої половини ХVІІ –ХVІІІ століть. Київ: Наукова думка, 2001. 1246 с.; Т. 4. Книга 1. Українська культура першої половини ХІХ століття. Київ: Наук. думка, 2008. 1007 с.; Т. 4. Книга 2. Українська культура другої половини ХІХ століття. Київ: Наукова думка, 2005. 1296 с
7. Кульчицький С. В. Новітня історія України (1953-2023). Київ: Арій, 2024. 576 с.
8. Лазарович М. Російсько-українська війна 2014-2017 років. Короткий нарис. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2017. 240 с.
9. Лазарович М. Мироненко П. Московитьсько-українська війна (1014-2024 роки): монографія. 4-е вид. переробл. Київ: Політія, 2024. 520 с.

	10. Олійник С. В., Трубчанінов С. В. Україна в період між двома світовими війнами: курс лекцій. Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010. 194 с. 11. Реєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.). Київ: Інститут історії України НАН України, 2003. 340 с. 12. Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу. Київ: Фенікс, 1993. 428 с. 13. Смолій В., Степанков В. Феномен Української національної революції XVII ст.: компаративні та евристичні проєкції / НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2019. 374 с. 14. Уривалкін О. М. Довідник з історії України. Київ: Дакор, КНТ, 2009. 1008 с.				
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Лекційні заняття (30 год.), семінарські заняття (20 год.), самостійна робота (100 год.)				
Система оцінювання результатів навчання	Увесь навчальний курс оцінюється в 100 балів. В поточне оцінювання включається: семінарські заняття – 20 балів, модульна контрольна робота – 30 балів, самостійна робота – 10 балів. Розподіл балів:				
	Поточний і модульний контроль 60 балів			Екзамен	Сума балів
	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР		
	20	10	30	40	100
Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях	Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». URL: https://surl.li/mwbkmu				
Поточний контроль	виступ з основного питання на семінарському занятті, аналітична робота.				
Підсумковий контроль	Екзамен				
Локація	Згідно з розкладом (https://kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/)				